UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summmula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri Raymundi

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Duocecim casus sunt impedientes matrimoniu[m]

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Visual Library

¶ Quantū ad quintū ſcꝫ quō illud ſacramētum eſt inſtitudū eſt notādū
ꝙ quidā dicūt matrimoniū eſſe inſtitutū ſub his ꝟbis. Creſcite ⁊ multi-
plicamini ⁊ replete terrā. ſꝫ hoc videt̃ minus verꝫ Ratio eſt iſta. qꝛ iſta ꝟba
fuerūt ꝓlata tp̄e Noe poſt diluuiū. ſꝫ matrimoniū diu fuerat an̄ inſtitutū.
Sꝫ p̄t dici aliter. ꝙ ſit inſtitutū p̱ hec ꝟba que ꝓtulit adā cū euigilaſſet de
ſopore ⁊ vidit euā ⁊ dixit. Hoc os ex oſſib' meis ⁊ caro de carne mea. vt
habet̃ in Geneſi. ⁊ tū̄ nullus dixit ſibi ꝙ eſſet vxor ſua. ſed ipe cognouit eā
ex inſpiratōe diuina. vn̄ dixit. Propter hoc homo derelinquet patrē ⁊ ma-
trem ⁊ adherebit vxori ſue

☞ Item notandū. ſicut iam dictū eſt ꝙ matrimoniū ſit inſtitutum p̱ hec
verba que ꝓtulit adam dicēs. Hoc os ex oſſib' meis ⁊c̄. Ex iſto arguit̃
ſic. ab iſto inſtitutū eſt matrimoniū qui ꝓtulit verba inſtitutōis. ſed adā
ꝓtulit ꝟba inſtitutōis. ergo ab adā matrimoniū eſt inſtitutū. qd̄ videtur
eſſe falſum. qꝛ ſupra dictum ē ꝙ chriſtus inſtituit hoc ſacramētū Ibi reſpō-
detur ꝙ in matrimonio ſunt duo. ſcꝫ ſp̄uale ⁊ humanū. qꝛ ſacrū matrimo-
niū rep̄ſentat aliq̄d ſp̄ualiter ⁊ aliquid humanū ſeu humanitatis. modo ſi-
cut in matrimonio ſunt duo ſicut iā dictuꝫ ē. ſic ip̄m matrimoniū ē inſtitu-
tum p̱ hoīem ⁊ inſpiratōem diuinā. Sed tūc ad rōnem dr̄ ꝙ matrimoniū
nō eſt inſtitutū ab hoīe inq̄ꝫtū hō. ſꝫ matrimoniū inſtitutū eſt ab hoīe di-
uinitus illuminato ⁊ inq̄ꝫtū gr̄a ſp̄ūſancti in eo operabat̃

☞ Ultimo notādū. ꝙ eccl̄ia militās dꝫ eſſe cā hui' copulatōis. ſ. matri-
monij. ita ſi vnus iſtoꝝ vellet decipe aliū. vt vir mulierē ⁊ ecōtra. tūc eccle-
ſia militās nō dꝫ hoc admittere niſi eſſet cā legitima impediens. ſicut ꝑius
dictū eſt de caſib'. ergo matrimoniū dꝫ fieri corā eccl̄ia ⁊ teſtib' p̄ntib' pub-
lice ſeu manifeſte. vt elicit̃ ex intentōe littere

.i. tota ꝓgenies .i. viri ⁊ mulieris
Tota parentela ſexus vtriuſq̄ꝫ probabit
ſ. matrimoniū .i. aliq̄bus impedimentis
Contractum. reprobis ne caſibus euacuetur
m̄rimoniū exp̄ſſo p̱ ꝟbū p̄ntꝫ tp̄is ⁊ nō cū ꝟbo alteri' tp̄is
Hoc de preſenti conſenſu non alio ſtat
.i. rōnabili cā ſ. hoīm .i. ſepet ſ. ſacr̄m
Abſq̄ꝫ pia cauſa nemo diuortiet illud
.i. ip̄e deus ſcꝫ viꝝ ⁊ mulierē
Unio ſumma duo facit vnum. ve ſibi qui de-
.i. ſegregat ſ. in carne
Uniat hoc vnum. deus eſſe quod imperat vnum

¶ Poſtq̄ꝫ autor determinauit de matrimonio. hic iā oſtēdit quō ⁊ q̄liter
matrimoniū dꝫ celebrari ⁊ corā q̄bus ꝑſonis Et vult qn̄ fit ꝯtractio ma-
trimonij p̱ ſponſum ⁊ ſpōſam. tūc illa dꝫ fieri corā tota parētela vtriuſq̄ꝫ ſex-
us ne poſtmodū aliquib' caſib' poſſet impediri. ⁊ illa contractio debet fie-
ri cum verbo de p̄nti ⁊ nō de futuro. qꝛ al̄s nō ſtaret matrimoniū. nec rate
teneret̃. ⁊ nullus hoīm debet illā ꝯtractōem matrimonij ſepare niſi eſſet le-
gitima cauſa Tunc addit rōnem. qꝛ qd̄ deus ꝯiunxit hoc hō nō ſepat. ſed

deus ꝯiunxit illa duo. ḡ nullus hō ſeparat. ⁊ ſi qs ſepararet abſqꝫ legitima cauſa haberet ꝑpetuū dolorē cū infringeret mādatū dei

☞ Circa litterā eſt notādū. ꝙ nullus debet ſeparare hos hoīes abſqꝫ cā legitima ⁊ abſqꝫ aliquo caſu de ꝓdictis caſibꝰ. qꝛ ſicut deus ꝗ eſt trinus in ꝑſonis ⁊ vnus in eſſentia. ſic etiā illi hoīes ſunt vnū. qꝛ licꝫ duo ſunt in ꝑſonis. ſ. vir ⁊ mulier. tamē ſunt vnū ꝑ copulā carnalē. ergo nullus hō debet ſeparare hos ab inuicē quos deus glorioſus ꝯiunxit. Et ergo littera dr̄. ꝗs deus ꝯiunxit homo nō ſeparat

☞ Scḋo notandū. ꝙ verus ꝓceſſus ⁊ recta forma in matrimonio ſic debet fieri. poſtqꝫ vir ⁊ mulier ꝯueniūt ibi ſimul ad eccliam cupiētes copulari tūc vir ſtet ꝑmo a dextris ⁊ mulier a ſiniſtris. tūc ipe ſacerdos ꝑmo q̄rat ꝯſenſum vtrorūqꝫ. ſ. an velint ſe mutuo in matrimoniū ducere Poſt hoc ſagax ſacerdos querat a parētela ⁊ a populo circūſtante an ſciūt caſus illud matrimoniū impediētes His ita factis ſacerdos dicat. ego ꝯiungo tibi katherinā hanc virginē vel puellā vel viduā vel q̄uo nominat᷑ ſup corpus et animā ⁊ fidē tuā vt ei p̄ſis omibus diebꝰ vite tue ſicut licitū eſt. ⁊ vt diligas eā in proſperis ſicut in aduerſis. in infirmitate ſicut in ſanitate ⁊ in hoc ſalutē aīe tue queras ⁊ ei ꝓſis vt ſibi procures neceſſaria vite. ⁊ ſi incurrat aliquod periculū corꝑis ipam nō deſeras. ſed ipius ſalutē ſicut ſalutē aīe tue queras Et eadē v̾ba ſacerdos dicat ꝯplete ad puellā vel viduā ſm̄ exigētiā. ego ꝯiungo tibi hūc virꝫ petrū vel q̄uo tūc nominat᷑. ſup corpus tuū et aīam tuā vt ipa ſis obediēs oībꝰ diebꝰ vite tue diligas ⁊ honores ⁊ non moleſtes, fiduciā tuā ei adhibeas ſicut tibi ipſi ⁊ ab eo nunqꝫ recedas. ⁊ ſi incurrat aliqđ periculū corꝑis neceſſaria vite ei ꝓcures in q̄ntū potes ſicut queris aīe tue ſalutē. Hoc facto ſacerdos ꝯiūgat manus amboꝝ ad inuicē ſic dicēs Ego ꝯiūgo vos in noīe patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti. ⁊ quos deus ꝯiunxit hos homo nō ſeparet abſqꝫ pia cauſa. Et ſic matrimoniū eſt ꝯfirmatū ⁊ coniunctum

☞ Tertio ē notādū. ꝙ duodecim ſunt caſus impediētes matrimonium ꝯtrahēdū ⁊ dirimētes ꝯtractū. vñ Error. cōditio. votum. cognatio. crimē. Cultus diſparitas. vis. ordo. ligamen. honeſtas Si ſis affinis. vel ſi coire nequibis Hec ſociāda negant ꝯnubia. facta retractāt

¶ Pro quo ſciendū. ex quo error impedit matrimoniū ꝗ eſt ꝑmus caſus de his duodecim Tūc eſt notādū ꝙ error eſt quadruplex. ſ. error ꝑſone. error ꝯditionis. error fortune. ⁊ error q̄litatis. Nā ꝑmus error ꝑſone eſt ꝙ ſi crederē me ꝯtrahere cū katherina ⁊ ꝯtraherem cū agatha. tunc ibi eſt error ꝑſone. qꝛ ſumerē aliā q̄ꝫ ꝓpoſui. ⁊ ſic ibi matrimoniū ꝯtrahendum et cōtractū dirimeret᷑. qꝛ ibi eſt error. Sed ꝯtra hoc arguit᷑ ſic. vt habetur in Geneſi de Jacob ꝗ ſeruiuit pluribꝰ annis ꝓ rachel. ⁊ poſtmodū data fuit ei lya vna deſpecta cū fluentibꝰ oculis. ibi fuit error ꝑſone ⁊ tamen matrimoniū nō fuit ibi diminutū. qꝛ nō fuerūt ſeparati Scḋo probat᷑ hoc idē legit᷑ de yſaac q̄ñ volebat benedicere eſau ⁊ benedixit iacob. ibi benedictio fuit adimpleta in iacob ⁊ non in eſau. Ex hoc arguit᷑ ſic ꝯtra eundē caſum. nā ſicut eſt de benedictōne ſic etiā debet eſſe de matrimonio. ſed benedictio reuocari nō potuit. ḡ nec matrimoniū. ꝯſequētia ē nota. ſed maior pꝫ ꝑ ſufficientē ſilitudinē. ſed minor declarat᷑ de yſaac q̄ñ voluit benedicere eſau et

bñdixit iacob. tũc benedictio non potuit reuocari a iacob. ergo etiam debet ſic eſſe de matrimonio. ſic ꝙ non poteſt reuocari Sed in oppoſitum arguit ſic. ſicut eſt in ꝯtractõne emptionis ⁊ venditõnis. ſic eſt in ꝯtractõne matrimonij. ſ; error impedit in ꝯtractu emptionis ⁊ venditionis. ideo error impedit matrimoniũ Maior eſt nota per ſimilitudinem Minor patet ex eo quia ſi emerem aurum ⁊ aliquis daret mihi cuprum. tunc contractus emendi non eſſet firmus. Per hoc ad rõnem primã vbi fuit mentio facta de iacob ⁊ lya. ibi dicit ꝙ error ꝑſone dirimit matrimoniũ dummodo conſenſus vtroruꝫ non ſequit Unde ꝯſenſus eſt duplex Nam vnus eſt conſenſus ꝑcedens copulam carnalẽ. ⁊ alter eſt ꝯſenſus qui ſubſequit copulaꝫ carnalem. modo licet iacob non habuit ꝯſenſum ꝑcedentẽ carnalem copulam. tamẽ habuit ꝯſenſum ſubſequentem copulam carnalem ad lyam. et ergo ꝓpter ꝯſenſum iſtũ quẽ habuit ſtetit ipm matrimoniũ Tunc ad rationem ſcdam dr. ꝙ drĩtia eſt inter bñdictionẽ ⁊ matrimoniũ. quia benedictõ eſt res diuina. ergo deus voluit ſic habere ꝙ qñ yſaac voluit bñdicere eſau ꝙ benedixit iacob. ſed ipſum matrimoniũ ꝯſiſtit in manu humana. igitur ⁊c Secundus error eſt conditionalis. ⁊ eſt talis. ꝙ ſi crederem me contrahere cum libera ⁊ ipa non eſſet libera. tunc matrimonium non tenet Tertius error eſt fortune. ⁊ eſt ille. vt ſi ꝯtraherem cum diuite ⁊ contraherem cum paupere. iſte error non impedit matrimoniũ. Quartus error eſt qualitas. vt ſi crederem me contrahere cum virgine ⁊ contraherem cum muliere. hoc etiam non ſeparat contractum matrimonium. Secundus caſus ẽ votum ſolenne ſicut eſt profeſſio. vt antea patuit. Tertius caſus eſt conditio qui caſus concluditur in primo. Quartus caſus eſt co[illegible]atio ſpiritualis. Quintus caſus eſt crimen. quia propter homici[illegible]um inhibetur matrimonium Et hoc forte ſic eſt intelligendum. ꝙ ſi eccleſia timeret homicidium futurum ex tali coniunctione tunc illud crimen matrimonium diſſolueret. ſed nec ipe nec ipa alteri nubere poſſet. Sextus caſus eſt diſparitas cultus que impedit matrimoniũ. vt ſi vir eſſet chriſtianus. mulier vero iudea. Septimus caſus eſt vis. id eſt violentia. que qñqꝫ etiam eſt grauis et impedit matrimoniũ. Unde quidam doctor de hoc caſu ſic dr. non leuis excuſat vis ſed grauis aut violenta. Octauus caſus eſt ordo qui etiã impedit matrimoniũ Nonus caſus eſt ligamen quod etiã impedit matrimonium. ⁊ hoc eſt verum cum ligamen precedit matrimoniũ. quia ſi ſubſequitur ligamen non reſcindit matrimoniũ. Decimus caſus eſt honeſtas publica que etiã impedit matrimoniũ. ⁊ quõ illa ſit prius viſum eſt ⁊ infra dicetur Undecimus caſus eſt affinitas. Duodecimus caſus eſt cũ aliquis nõ poteſt coire. id eſt reddere debitum carnis De quibꝫ caſibꝫ lucidius determinabitur poſtea.

☞ Ultimo notandũ eſt. ꝙ quidã heretici habent errorem de matrimonio. dicẽtes ipſum matrimonium non eſſe ſacramentum. Et arguunt ſic ſine ſacramẽtis nemo ſaluari poteſt. ſed homo poteſt ſaluari ſine matrimonio. igit matrimoniũ non eſt ſacramentũ Maiorẽ ſic declarant. qꝛ ſine baptiſmo nemo ſaluari pt. ⁊ ſic de alijs ſacramẽtis Minorẽ declarãt ſic. quia multi hoĩes ſine mĩrimonio ſaluant vt notũ ẽ. Rñdet ꝓt remouere iſtuꝫ errorẽ hereticũ ꝙ ſacramẽta ſunt duplicia Nã qdã ſt ſacramẽta ſine qbus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN